

Nova nemška pogajanja s Francijo, Španijo, Italijo in Sovjeti

Španski zunanji minister v Berlinu - Pred Cianovim in Lavalovim obiskom v Nemčiji - Nemški zunanji minister naj bi konec marca obiskal Moskvo

Berlin, 16. nov. m. Poučeni krogi zagotavljajo, da se v Berlinu znova mudi francoski veleposlanik Scapini z večjim zastopstvom francoskih generalstabsnih častnikov. V Berlinu je zdaj tudi soproga francoskega vojn. ministra generala Huntzingerja. Francosko zastopstvo, ki ga vodi Scapini, se bo z nemškimi zastopniki pogajalo o vprašanju franc. čet, ki so se umaknile v Švico. Francozi bi radi dosegli, da bi Švica omogočila vrnitev dveh divizij, ki sta med vojno pobegnili iz Francije v Švico.

Istočasno se mudi v Berlinu tudi pooblaščenec nemške vlade v Parizu veleposlanik Abetz, ki je bil poklican v nemško prestolnico, da poroča o sestanku, ki ga je imel maršal Goering z Lavalom. Pričakujejo, da bo Francija v kratkem spet predmet razgovorov. Zato je treba pričakovati, da se bodo mirovna pogajanja s Francijo kmalu nadaljevala. V zvezi s tem napovedujejo v najkrajšem času tudi nov obisk francoskega zunanjega ministra Pierra Lavalu v Berlinu.

Španski zunanji minister Serrano Suner je že na poti v Berlin, kamor bo prispel še danes. Sicer je obisk naj bi bil posledica sestanka, ki ga

je imel nemški kancler Hitler z generalom Franco. Mislijo, da bi mogel ta obisk prinesiti toliko zaželeno končno opredelitev Španije. Pričakujejo tudi, da bo prihodnji teden prispel v Berlin tudi italijanski zunanji minister grof Ciano. Njegov prihod v Nemčijo bo verjetno padel na čas, ko se bo španski zunanji minister Suner še mudil v Berlinu. Turčija je bila predmet razgovorov ob prihodki lova na fazane v Sumavi, ki se ga je, razen Ribben-

tropa in nemškega poslanika v Ankari von Papena, udeležil tudi grof Ciano.

Ceprav uradni krogi ničesar ne povedo, se vendar zatrjuje, da bo nemški zunanji minister von Ribbentrop odpotoval v Moskvo konec tega meseca. Zdi se, da so se o tem obisku von Ribbentropa v sovjetski prestolnici dogovorili pri zadnjih razgovorih sovjetskega zunanjega ministra z nemškimi v Berlinu.

Posredovanje Sv. stolice za mir v Evropi?

Za tako posredovanje si prizadeva vlada Združenih držav
Sklenitev miru je tudi želja Italije

Rim, 16. nov. m. Iz krogov, blizu Vatikana, so se te dni slišale novice, ki pa seveda niso bile uradno potrjene, da so v teku nova prizadevanja za mir med državama Nemčijo, Italijo in Veliko Britanijo. Po teh vesteh je visoka politična osebnost iz Združenih držav izrazila zastopniku Va-

tikana željo, da bi Vatikan skušal proučiti možnosti za nov poskus glede sklenitve miru med Veliko Britanijo ter Italijo in Nemčijo. Združene države bi rade vedele, če bi državi osi privolili v tak poskus in če bi se v Veliki Britaniji ustvarilo ugodnejše ozračje, ki bi upravičevalo upanje, da bo poskus res tudi uspel. Vatikan bi bil v tem primeru samo tolmač te ameriške težnje, brez kakršnekoli obveznosti od svoje strani. Vatikan bi to željo sporočil in podprl pri italijanski vladi, ker sodi, da bi nato Italija sama dalje tolačila ameriške težnje pri nemški vladi. Takšne ameriške težnje politične osebnosti v vatikanskih krogih spravljajo v zvezo z nekimi pogajanjimi med Veliko Britanijo in Združenimi državami po zopetni Rooseveltovi izvolitvi za predsednika.

V četrtek 14. t. m. je sv. oče Pij XII. sprejel v avdienco papeškega nuncija pri italijanski vladi, Francesca Borgonzinija-Duco, s katerim je imel daljši razgovor. Diplomatski krogi so sprejeli ta obisk z veliko pozornostjo, zakaj po njem so se razširili glasovi, da bi tudi Italija želela s posredovanjem papeža skleniti mir.

20 dan vojne med Italijo in Grčijo:

Hudi napadi in protinapadi na albanskem ozemlju pri Korči

Nekje v Italiji, 16. novembra. Stefani: 161 italijansko vojno poročilo pravi: V Epiru redno udeleževanje patrol in artilerije. Naše letalstvo je izvedlo številna ponovna bombardiranja z običajnim rušenjem vojaških ciljev na Krfu, v Larisi in Argostoli, most na ožini Prespanskega jezera je bil razrušen, z napadi na področje okoli Janine, Kalibakija in Mecova, na okoliško Korčo in zalivu Suda na otoku Kreti. Pri spopadih je bilo sestreljenih 13 sovražnih letal raznih vrst (Blenheim, Potez). Štirim našim letalom, ki so bila zadeta pri spopadih, se je posrečilo prileteti na svoja letališča. Eno naše letalo se ni vrnilo.

Atene, 16. novembra. o. United Press: Uradno poročajo iz Aten, da so na vsem italijansko-grškem bojišču še vedno hudi boji. Grške čete so spet zalele 700 italijanskih vojakov, deset topov in več drugega vojnega materiala. Letalski napadi so tudi zelo živahni. Italijani so pri njih izgubili 3 letala, Grki pa dve. Italijani so bombardirali več mest v Grčiji, prizadejali pa so škodo le na zasebnih hišah in povzročili več smrtnih žrtev.

Posebno hudi boji pa so bili včeraj jutraj pri Korči, kjer so italijanske čete stopile v protinapad, ki je trajal do popoldne. Kljub hudemu napadu se grške čete niso umaknile s svojih postojank.

Popoldne pa so grške čete stopile v protinapad, ki je trajal pozno v noč. Izid tega napada še ni znan. Severovzhodno od Korče so grške čete izvedle silovit napad na italijanske postojanke. Grki so se pomaknili nekoliko naprej ter zavzeli pri Korči neko važno višino ter poskušajo skleniti svoj obroč okoli tega albanskega mesta.

Angleška letala so bombardirala oskrbovalne čete in mesto Korčo, kjer so porušile tudi stavbo, v kateri je bilo italijansko vrhovno poveljstvo. Angleška letala so bombardirala tudi neki most pri jezeru pri Ohridskem jezeru, kjer so se ta čas premikale italijanske čete, in prizade-

jala sovražniku hude izgube. Vsa letala so se s teh poletov srečno vrnila.

Vrhovni poveljnik angleške vojske na Bližnjem Vzhodu general Wavel je odpotoval s Krete, kjer je nadzoroval urejanje angleških pomorskih in letalskih oporišč.

Strašne posledice potresa v Romuniji

Iz zemeljskih razpok je na več krajih začela teči lava in vrela voda

Bukarešta, 16. nov. m. United Press poroča: Skupno število mrtvih v Bukarešti po zadnjem potresu znaša 388. Rudarji, ki so bili poklicani iz Transilvanije, še vedno razkopavajo razvaline Carlonskega bloka ter od zdaj pa zdaj tu pa tam še vedno nalete na kakšno truplo. Ogenj, ki je tlel še pet dni po potresu pod razvalinami, zdaj ugaša.

Po zadnjih poročilih iz raznih krajev v notranjosti Romunije se vidi, da so se ponekod po-

kazale velike razpoke v zemlji. Iz njih je začela teči vrela voda in lava. Zlasti so to opazili okoli Bujasa in pri Braşovu, kjer so razpoke v zemlji pretrgale cesto. Nekatere razpoke so dolge po 90 metrov.

Včerašnji romunski časopisi prinašajo ime-na poslopji v Bukarešti, ki jih bo treba podreti, ker predstavljajo neprestano nevarnost za meščanstvo.

Silovit angleški letalski naskok na Berlin

Angleži so povzročili v nemški prestolnici veliko požarov in tvarne škode

Berlin, 16. nov. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča snoči:

Sovražnik je poskušal v noči od 14. na 15. november z močnimi oddelki izvesti napad na nemško prestolnico. Toda ta napad, ki je bil zamišljen v velikem obsegu, se je razbil ob izredno uspešnem učinku protiletalskih baterij.

Tako se je samo 12 britanskim letalom posrečilo prileteti do Berlina. Od njih so bila tri sestreljena nad mestom samim, 3 pa v širši berlinski okolici, kjer jih je zbila na tla protiletalska baterija. Sovražne bombe so povzročile le manjšo škodo na posameznih zgradbah in so ranile nekaj ljudi.

Nekaj bomb je padlo na Hamburg in na Bremen ter tudi na dve drugi mesti v severni Nemčiji.

London, 16. nov. o. Nocoj so angleška letala izvedla spet izredno močan napad na ladjedelnice, petrolejske rafinerije in druge objekte v Hamburgu. Druge skupine letal so napadle 14 letališč v zasedenem ozemlju ter pristanišča, iz katerih nameravajo Nemci vdreti v Anglijo. Zaradi silnih angleških napadov so nemške čete, okoli 7000 po številu, in civilno prebivalstvo iz francoske luke Le Havreja preselili drugam, poroča dopisnik »New York Times« iz Vichya.

London, 16. nov. o. V noči od 14. na 15. novembra je bil najhujši napad na Berlin v sedanji vojni. Angleška letala so bombardirala stettinsko železniško in druge železniške postaje, letališče Tempelhof, železniška skladišča in križišča. Letalci so tako dolgo časa letali nad objekti, dokler niso bili gotovi, da bodo njihove bombe zadale na nameravane objekte. Letalci poročajo o strahovitih eksplozijah in ogromnih požarih. Bombardirali so tudi wilhelmsdorfsko elektrarno, kjer so povzročili ogromen požar. Druge skupine letal so napadle Hamburg, Bremen in 26 sovravnikovih letališč v zasedenem ozemlju. Napadena pa so bila tudi pristanišča od Narvika na Norveškem do Lorienta v Franciji. Pri teh napadih so Angleži izgubili deset bombnikov.

Dosedanje angleške letalske akcije v Italiji

London, 16. nov. o. Reuter. V času grško-italijanske vojne, so Angleži izvedli štiri letalske napade na Napoli, dva na Brindisi, dva na Taranto, po enega pa na Bari, Milano in Torino. V Albaniji pa je bilo izvedenih pet napadov na Valono, tri na Drač, dva na Korčo in Argirokastro ter na neko pristanišče ob grško-albanski meji.

Angleško letalstvo je na ogledniških poletih ugotovilo, da so bile pri ponedeljskem napadu na Taranto onesposobljene tri velike bojne ladje po 35.000 ton, ki leže v vodi pred Tarantom. Letalci so v plitvi vodi v pristanišču jasno videli sence dveh potopljenih velikih križark in dveh pomožnih vojnih ladij.

Vesti 16. novembra

Vrhovni poveljnik nemške vojske general Keitel in načelnik italijanskega generalnega štaba maršal Badoglio sta se včeraj sešla na Brennerju in imela dolg posvet, kjer so najbrž razpravljali o vprašanju, kako preurediti vodstvo italijanske akcije v Grčiji, da bi se ta vojna čimprej končala. Ni izključeno, da je bilo govora tudi o nemškem sodelovanju v vojni proti Grčiji.

Angleška vlada od Sovjetov še vedno ni prejela odgovora na svoje predloge. V teh predlogih daje Rusiji poročila, da se ne bo udeležila nobenega napada proti njej in da bodo tudi Sovjeti sodelovali pri urejanju sveta, če Anglija zmaga, poroča agencija Reuter. Pristaviti je treba, da je na vse angleške predloge in na vsa zanešenja pričakovanja Sovjetska Rusija odgovorila dovolj jasno s tem, da je sklenila z Nemčijo nove, daljnosežne pogodbe in sporazume.

Sovjetski zunanji minister Molotov je snoči dopotoval v Moskvo, kjer so ga slovesno sprejeli, nakar je takoj šel poročat Stalinu o uspehu svojih pogajanj s Hitlerjem.

Italijanska podmornica »Caponi« je s tremi torpedi zadela angleško bojno ladjo »Ramillies« in sicer v noči od 8. na 9. november, ugotavlja snočnje italijansko uradno poročilo, ki navaja v dokaz posrečenega torpediranja dejstvo, da sta dva častnika s podmornice videla, kako so trije torpedi eksplodirali ob kljunu angleške ladje. Angleška poročila o tem dogodku nič ne govorijo.

V dosednji vojni med Anglijo in Italijo je Anglija izgubila eno lahko križarko, en rušilec in eno podmornico. Italija pa tri največje bojne ladje, tri križarke, deset rušilcev, 29 podmornic. Vse to je ali potopljeno, ali pa onesposobljeno za boj. Angleži so izgubili v bojih z Italijani 42 letal, Italijani pa 233 letal, na tleh pa še 118. Take številke navaja angleško uradno poročilo.

Nemčija želi v Sovjetski Rusiji dobiti tako pomočnico, kakor jo ima Anglija v Združenih državah. Razlika je pa v tem, da Amerika z vso ogromno silo odkritosrečno na strani Anglije, Sovjeti pa Nemčije ne bodo mogli z vso silo podpirati, ker si s tem nehoti ojačujejo svojega bodočega nasprotnika. Najbrž bodo Sovjeti pošiljali Nemčiji letala in živež, sodi angleški list »Manchester Guardian«.

Poročila o letalskih izgubah

Včerašnje nemško uradno poročilo:

20 angleških letal zbitih,
5 nemških letal se ni vrnilo.

Današnje angleško poročilo:

20 nemških letal uničenih,
2 angleški letali izgubljeni,
2 pilota rešena.

Pri predzadnjem napadu na Berlin izgubljenih 10 angleških bombnikov.

Italijansko uradno poročilo:

13 grških letal uničenih,
1 italijansko se ni vrnilo.

Grško uradno poročilo:

4 italijanska letala sestreljena,
3 grška izgubljena.

Poravnava v sedanji vojni ni več mogoča. Vojna bo trajala do zmage enega tabora nad drugim. Pričakovati je treba nemškega ali italijanskega napada na Gibraltar. Zaradi vsega tega se morajo Združene države na morju in na kopnem čimbolj pripraviti, je izjavil ameriški mornariški minister Knox pred dvema dnevnoma.

Tudi če bi se o sovjetskem obisku v Berlinu ne vedelo nič drugega, kakor to, da je ta obisk bil, bi bilo že jasno dokazano, kje si Sovjeti iščejo zaveznike in od koga si obetajo največ za bodočnost. Take možnosti so samo v krogu mladih sil, ki so se znašle v boju proti angleški svetovni državi, sodi »Frankfurter Zeitung«.

Sovjetska uradna agencija Tass že zopet nekaj zanikuje in sicer ameriška poročila o tem, da bi bil japonski poslanik v Moskvi ponudil Sovjetom vso angleško Indijo, če prenehajo boljševiki s pomočjo za Kitajce, če Japoncem odstopijo vzhodno Sibirijo in če pristopijo k zvezi med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Rdeča agencija z vso uradno odločnostjo ta poročila zavrača kot laž.

V Rimu je bilo izdano uradno poročilo o posvetih generala Antonesea z Mussolinijem in grofom Cianom.

Skupina romunskih legionarjev pod vodstvom profesorja Codreana, očeta ustanovitelja Zelenne garde, je skušala pred nekaj dnevi izvesti prevrat, ker ni zadovoljna z nemško zasedbo Romunije. Prevrat je bil po kratkem streljanju zaduščen.

Grška poročila s fronte v zadnjih dneh niso več tako prepričljiva, kakor so bila v prejšnjih dneh, sodi italijanska uradna agencija Stefani.

Hud boj proti komunistični propagandi je ob sodelovanju z nemškimi oblastmi začela pariška policija. Odkrila je 75 organizacij za tiskanje in širjenje letakov ter zaprla okoli 600 oseb.

Važne spremembe v naši vojski

Belgrad, 16. nov. m. S kraljevim ukazom je postavljen za poveljnika vojnega letalstva armadni general Dušan Simović, za poveljnika primorske armijske oblasti armadni gen. Milojko Jančević, za poveljnika II. armijske oblasti armadni general Vladimir Čukavac. Za šefa kabineta v vojnem ministristvu je postavljen major Miodrag Mitlić. Z istim ukazom pa je postavljen na razpoloženje divizijski general Vojin Maksimović, dosedanj inspektor državne obrambe.

530.000 kilogramov bomb na angleško mesto Coventry

Cez tisoč civilistov mrtvih, mnogo hiš, tovarn in bolnišnic uničenih

Berlin, 16. nov. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča snoči med drugim:

Ko se je vreme popravilo, se je nemškim letalskim silam v noči od 14. na 15. november posrečilo zadati v povračilo za angleške napade na München sovražniku hud udarec s tem, da so napadle v velikem obsegu zelo važne orožarne v srednji Angliji. Posebno uspešen je bil dolgotrajni napad močnih bojnih oddelkov, ki jim poveljujeja maršala Kesselring in Sperrle, na Coventry, kjer so bile bombardirane številne tovarne motorjev in velike naprave v industrijskih podjetjih, kjer izdelujejo letalske dele, kakor tudi cilji, ki so v vojaškem oziru zelo važni. Letalci so jih napadli z bombami težkega in najtežjega kalibra in so bombe povzročile veliko razdejavanje. Nenavadno hudi požari so zajeli tudi velika skladišča surovin in so se videli vse do obale Rokavskega preliva. Razen na orožarne je bil izveden napad tudi na veliko rezervno skladišče britanskega letalstva v Miedlandu ter na neko drugo tovarno. Naši letalci so nadaljevali tudi s povračilnimi načrtnimi napadi na letala. Drugi cilji napadov so bili važni vojaški objekti v južni in srednji Angliji.

London, 16. nov. o. Reuter. V vroči in soparni noči od četrta na petek so nemška letala izvedla zelo močan napad na Anglijo. Pri tem napadu sta bil zadeti dve bolnišnici v Londonu. Letalsko ministrstvo opisuje ta napad za zelo močnega in pravi, da so se letala morala držati zelo visoko zaradi protiletalske obrambe in da so letala na slepo zmetala zažgalne in razdiralne bombe na stanovniške hiše, trgovine in urade. Povzročili so velike požare, katere pa so z velikim naporom gasilci kmalu pogasili. Zd. se, da ni toliko žrtev gasilcev kot preteklo noč. V drugih krajih je

bila aktivnost nemških letal manjša in tudi niso povzročili mnogo škode. Ponoči so sestrelili dva bombnika. Včeraj pa je bilo sestreljenih 20 nemških letal, Angleži pa so izgubili dve letali, pilota sta se rešila.

Nemški napad na industrijsko mesto Coventry je bil doslej najhujši napad, kar so jih Nemci izvedli na Anglijo. Nemška letala so v noči od 14. na 15. november prihajala nad mesto v veliki višini, v presledkih minut in sicer skupine po 25 letal. Z višine so na slepo metala bombe na mesto in prizadela veliko škodo, zlasti na zasebnih stavbah. Ubitih je bilo čez 1000 civilistov. Mesto je poškodovano tako, da je ni ulice, kjer ne bi bilo podrtih vsaj nekaj hiš. Po dosedanjih ugotovitvah pa industrijska podjetja, ki delajo za angleško obrambo, niso bila znatno prizadeta, prav zaradi tega, ker nemški letalci niso izbirali ciljev. Tudi skladišča surovin niso trpela znatnejše škode, kakor je ugotovil minister za javno varnost Morrison, ki si je včeraj ogledal mesto.

Berlin, 16. nov. o. Po pisanju nemškega tiska so nemška letala na mesto Coventry zmetala 530 tisoč kilogramov bomb, od tega 30.000 zažgalnih.

Tuja letala četrtič nad Bitoljem

Belgrad, 16. nov. m. Iz Bitolje poročajo, da so se snoči ob 10.08 spet pojavila nad mestom letala tuje narodnosti. To je že četrtič, da so tuja letala letela nad našim ozemljem. Čim je bilo dano znamenje za alarm, je protiletalsko topništvo takoj nastopilo, nakar so se tuja letala brž umaknila.

Povsod silni nočni nalivi

Sava je pri Tacnu narasla za 2.70 m

Ljubljana, 15. novembra.

Novembrsko vreme je letos varljivo in spreminljivo. Razvija se navadno v 24 urah prava vremenska revolucija. Je dan topel in jasen, drugi sledi z dežjem in nizko temperaturo. Včeraj je termometer dosegel do +15 stopinj Celzija. Vel je proti večeru silen piš, močan veter, ki je prihajal od zapada. Topli zračni valovi so povzročili, da se je začel sneg po gorah naglo tajati in posledica se je kmalu pokazala. Mnogi, drugače ponizni gorski potoki, so se spremenili v hudournike, ki so nosili z gora velikanske množine vode. Po noči je besnel posebno po Gorenjskem strašen vihar. Vrstili so se od polnoči do jutra nalivi. Vse te vremenske perturbacije so povzročile, da sta glavni reki v ljubljanskem predelu Slovenije: Sava in Ljubljanka davi silno naglo naraščali in začeli poplavliti ob bregovih ležeče travnike in njive.

Ljubljanka je pri Fužinah v 24 urah narasla za 40 cm in je davi dosegla vodno stanje 1.95 m. Silno blatna je. Znak, da so po noči divjali močni nalivi v krajih okoli Polhovega gradca in Vrhnike. Gradaščica je poplavlila mnogo polja

od Polhovega gradca nizdol in so nekatere vasi ogrožene. Na Barju so razni pritoki na desnem in levem bregu Ljubljanske zvrhani. Ni še huje nevarnosti za kako katastrofalno povodenj, ko so davi nehali nalivi, ki so bili posebno od polnoči naprej izredno močni.

Tako naglo naraščanje Save pa zapiski vodomerske postaje v Tacnu že kmalu niso zaznavali. V zadnjih 24 urah je Sava pri Česnovi elektrarni narasla za 2.70 m. Obrat elektrarne je zaradi prevelike vode ustavljen. Včeraj ob 6. uri je bilo pri elektrarni vodno stanje Save 70 cm nad normalo, davi že 3.40 m. Po noči so bili povsod na Posavju hudi nalivi. Drugače je bila noč nenavadno topla. Tako javlja transformatorska postaja, da je po noči termometer kazal +10° C. Vel je vroč veter, močan, ki je podiral tudi staro drevje.

Sava od Mednega proti Črnučam je na mnogih krajih že prestopila bregove in se na široko razlila po ravninah. Pri Črnučah je poplavlila na daleč travnike in sega pri Štirnovnem kopališču do glavnega poslopja. Sava je pri Sv. Jakobu poplavlila banovinsko cesto Ljubljana-Sv. Jakob. Tudi tu so že travniki in njive pod vodo.

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 16. novembra.

Batova trgovina bo danes odprta

Danes popoldne ob treh bo ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman blagoslovil novo Batovo palačo in novo Batovo trgovino, ki bo z današnjim dnem pričela bratovati.

Precej časa je minilo, preden so bila vsaj glavna dela dokončana. Že od leta 1937 grade pomale veliko palačo. Kot je znano, je vodilo vsa gradbena dela gradbeno podjetje ing. Dukič. Za sedaj je dokončno dograjeno le pritličje, razen kino dvorane, ki bo dogotovljena v nekaj mesecih. Samo prodajalna Bate ima veliko površino, saj meri 500 kv. metrov. Trgovina bo razdeljena na pet oddelkov. V pritličju ima poleg Batove trgovine še svoje prostore trdnica Bonboniera, lekarna Ustar in po drogerija. Prav svojevredno je tudi stekleno nadstrešje ob vsej stavbi, ki bo dajalo pešcem streho pred slabim vremnom. V to nadstrešje so postavljene električne žarnice, ki dajejo obilno svetlobo. Vsekakor bo nova palača dajala središču Ljubljane novo, lepše lice.

Firbec je prišel na svoj račun

Zadnje dni, posebno pa včeraj čez dan, je prišel ljubljanski firbec na svoj račun. Okrog lesene ograje, ki je postavljena okoli nove Batove palače loči delavce od firbecov, je bilo včeraj toliko radovednežev, da so kar drug drugemu gledali čez ramena. Kaj je pa bilo tako zanimivega? Ni posebnega, delali so delavci kot to delajo pri vseh stavbah, le malo več jih je bilo in malo bolj živahno so delali, kajti danes bo trgovina otvorena, kakor že zgoraj poročamo. Ob začetku Aleksandrove ceste je pihal svoj dim »blagodejni« stroj, ki ga uporabljajo za kuhanje asfalta. Oblaki dima so se valili, delavci so odlašali črno snov onim svojim tovaršim, ki so imeli opravka pri asfaltiranju. Na drugem koncu stavbe so še zasipavali kleti z gramozom in drugim stavbnim materialom, s strojem so utrjevali hodnik. Da, živahno je bilo res. Vzdožli stavbe ob promenadi so bile palme in drugo cvetlično okrasje, ki je bilo pripravljeno, da bo danes okrasilo in poživilo odprte prostore.

Slabo obiskan trg

Na Krekovem trgu je vedno manj mlekarških vozičkov, na katerih dovažajo prodajalke na trg svoje pridelke. Le tri dolge vrste so bile danes na Krekovem trgu.

Polno zaseden je bil le perutinski otok na Vodnikovem trgu. Še vedno je dovolj lepe zelenjave. Velika glava solate endivije je veljala po 1.50 din. Kilogram korenja je veljal 3 din. Korenina hrena je po dinarju. Enako ceno ima petršilj in drugi pridelki za juho. Kos črne redkve velja 0.50 din. Novost je bil na današnjem trgu radič, ki ga je prodajala prodajalka merico po dinarju. Radič je sedaj še grenak in je dobra priredila med drugo solato. Ob robu perutinskega otoka prodajajo kmečke prodajalke kisle zelje, ki ga imajo v velikih lesenih skafih. Cena kilograma je po 3 din. Kisla repa je cenejša in velja kilogram 2.50 din. Fižola je vedno več na trgu. Letos bo fižol najbrž glavno živilo za siromašne ljudi in je sreča, da je letos dober obrodil. Danes so prodajali kilogram fižola po 6-8 din. Kilogram česnja je po 12 din, kilogram čebule pa velja 2 din. — Jabolk ni bilo mnogo, kilogram prvovrstnih jabolk je veljal 8 din. Liter kostanja prodajajo po 4 din. Branjevske na Pogarčarjevem trgu prodajajo debel štajerski kostanj po 8 din, uvoženi italijanski maroni pa po 12-14 din. Na trgu je vedno več limon, ki veljajo od 0.50-1 din kos.

Kilogram izbranih fig je po 20 din. Rozine so dražje in velja kilogram 28-32 din.

Na vzvišenem delu Pogarčarjevega trga so prodajalci z gobami. Danes je bilo bolj malo sivk, ki so jih prodajali po velikosti. Liter večjih je veljal 2 din, manjši so pa bile dražje in so veljale 4 din.

Iz bolnišnice

V ljubljansko bolnišnico pa so se zatekli po pomoč naslednji ponesrečenci.

Ustipetu Petru, delavcu, ki je doma iz Železnikov, je na doslej nepojasnjen način skočil nek drug delavec na prsni koš, pri čemer mu je zlomil nekaj reber. Da so rebra lahko počila, je »skakač« poskrbel še s tem, da je imel obute težke gojzerice.

Čudnega gospodarja ima Klanšek Franc, ki je mlinar po poklicu. Mirno je delal v mlinu, ko je od nekega prikolovratil njegov gospodar, ki je bil precej okajen. Meni nič tebi nič je udaril svojega delavca tako močno, da se je le-ta moral zateči v bolnišnico po pomoč.

Strogo, če ne že surovo šefinjo ima tudi frizerska vajenka Ivanka. Ivanka je njena mojstrica s ključem udarila tako, da je morala po pomoč k zdravnikom.

Ziran Rudolf, čevljarški mojster iz Sevnice, je šel zvečer po delu na nekaj »dečkov« v gostilno »Lovec«. V prepripi, ki je verjetno nastal v gostilni, pa se je neka neznanka ženska »posodila« mojstra Rudolfa in ga z nožem sunila v roko.

Najtežje pa je izkupil pri delu delavec Kuna- ver Rajko iz Trčiča. Temu revežu, ki bo nesrečo pomnil vse življenje, je stroj pri delu odtrgal desnico v zapestju. Spet mož, ki je žrtev dela.

Dva uboja pred mariborskim sodiščem

Maribor, 16. novembra.

Danes sodi mariborsko okrožno sodišče kar dva osumljenca zaradi uboja. Kot prvi je prišel na zatožni klop 38-letni Karl Šamperl iz Zg. Dupleke, obtožen, da je dne 18. avgusta t. l. v Viniki vasi zabolil z nožem Franca Ropiča v levo stran vratu ter mu prerezal vratne žile, tako da je zaradi izkrvavitve umrl. Omenjenega dne se je zbral pri viničarji posestnika Ropa v Viniki vasi veliko ljudi iz okolice. Med pivci sta bila tudi pokojni Ropič in obtoženi Šamperl. Ropič se je začel pripraviti z nekim Kunačem ter sta se tudi dejansko spoprijela. Ko sta ležala oba na tleh ter se držala drug drugega, je iznenada prišlo Šamperl ter z nožem zabolil Ropiča v vrat. Sedaj se zagovarja, da je hotel samo braniti Konača, katerega je Ropič hudo pestil ter da ni imel namena Ropiča raniti ali celo usmrtiti. Obtoženec pa je znan kot strašen prepečak ter je bil zaradi tepeža že velikokrat predkaznovan.

Dosti bolj zapletena pa je zadeva z smrtnim primerom v Jančevem vrhu, ki se je pripetil dne 5. januarja t. l. Tedaj je dobil smrtno poškodbo posestnik Franc Fuks ter je na posledičnih zadobeh rane umrl, na zatožni klop pa je prišel 56-letni posestnik Franc Simončič od Sv. Urbana pri Ptuj. Simončič je prišel omenjenega dne k sosedu Fuksu, pri katerem ima v kleti shranjeno vino, da bi zanesel domov steklenko vina. Povabil je še Fuksa, da sta šla v klet ter tam pila. Fuks je potem povabil Simončiča v hišo na ocvirke, ta pa je šel v klet po vino in tako sta oba jedla in se na-

Kako ravnajo s knjigami po naših knjižnicah

Ob koncu šolskega leta 1939-1940 je na prvih straneh izvešča državne realne gimnazije v Ptuj napisal naš znani pisatelj Fr. Ks. Meško nekaj lepih besed o knjigah. Iz istih vrst gori vsa velika pisateljeva ljubezen za lepo knjigo, ki jo je čutil že od prvih dijaških let. Poleg tega najdemo v njegovih besedah tudi marsikaj lep nauk, ki je namenjen v prvi vrsti naši mladini. Navsezadnje pa ne bi bilo odveč, če bi se seznanili z njim tudi vsi oni, ki imajo opravka s knjigami po nekaterih naših knjižnicah.

Neštetokrat je bilo že v naših časopisih in revijah zapisano, da je knjiga zrcalo naroda, ne le avtorja, ki jo napiše. Prav knjiga je tista, ki bo govorila čez desetletja in stoletja, ko bodo že sedanje generacije legle v grobi, spricevalo o delu in energiji, v svet. Zato bi bilo treba knjigo spoštovati, naj je napisana pri nas ali kje drugje, jo ljubiti in ravnati z njo kot s pravo prijateljico!

V Ljubljani zaidem večkrat v kako javno knjižnico. Vseh knjig pač noben človek ne more imeti doma, zato mora tu pa tam prestopiti tudi prag kake javne knjižnice. Napočil sem nekaj novejših knjig. Le nekaj izmed njih sem jih dobil: saj je vsako delo izšlo vendar le v eni sami knjigi, tu pa ti prinesejo več zvezkov. Pogledam: kar na lepem so vsako knjigo razbili na dva ali tri dele in tako dobiš iz enega samega dela kopico zvezkov. Pripetilo se je celo, da sem dobil drugi ali tretji zvezek kakega dela, prvega pa ne, ker je bil izposojen. Pa še kako nerodno so ta dela razbita: zelo zelo redko se zgodi, da bi se v novem zvezku začela prva stran z novim poglavjem ali vsaj odstavkom. Navadno je kar brez ozira na enoten stavek in na enotno poglavje stvar raztrgana. Zgodi se pogosto, da je celo beseda ločena v prvem zvezku in se nadaljuje šele v drugem.

Vprašal sem, čemu neki se s knjigami tako počenja? Ali je to nujno? Zdi se mi, da se godi tako le zato, ker tisti ljudje, ki imajo s knjigami opravka, nimajo do njih nobenega čuta in ljubezni. Te so jim mrtva roba, s katero tržijo in barantajo

kot Ribničan s svojo robo. Kaj je njim za lepo knjigo? Le da se z njo lepo zasluži, to jim je glavna stvar! Nobenega nujnega vzroka ne vidim za tako ravnanje, zato se mi zdi to pravo barbarstvo. Izposojevalnine se pri enotni knjigi lahko zaračuna prav toliko kot pri kopici posameznih zvezkov. Ne morem pa si misliti človeka, ki bi prebral le en sam zvezek, ne pa celotnega dela. Prav tako se hitrost kroženja knjige s takim trganjem ne pospešuje prav nič, ker si pravi čitatelj izposodi celotno delo hkrati in ga skupaj prebere ter potem tudi celotnega vrne. Kako neki naj berem delo zbrano, če sem si prvi zvezek izposodil danes, za drugača ali tretjega pa pridem na vrsto šele čez teden ali dva, morebiti pa sploh ne pridem do njega? Kje so torej vzroki, da se s knjigami počenja tako barbarski, da ne rečem čisto mesarski?

Navsezadnje pa bi tudi jaz in še marsikdo drugi rad videl izvirno opremo knjig naših založništev, pa tega ne morem, ker so dela razbita in jim izvirna oprema, ki jih dela privlačne, manjka. Prav tako bi imel o celotnem delu drugačen vtis, kot ga imam zdaj pri kopici razbitih zvezčičev. Brez dvoma bi mlad človek, študent ali študentka, drugače gledala na knjigo, če bi jo dobila v roke v lepi opremi, nedeljeno in v vsej njeni veličini. Gotovo je vtis, ki ga dobim že ob zunanjih knjižni opremi in obliki, precej odločen, kako in s kakim zanosom bom delo potem prebral in kak vtis bo pustilo v meni. Zdi se mi, da lahko zunanjo lepoto knjige primerjam z lepoto in čistostjo prijaznega doma in razbito ter raztrgano knjigo z razdrapano, umazano in neprijetno kočjo.

Vsako ima rad v svoji knjižnici lepe knjige, da se jih človek more že na prvi pogled razveseliti. Še v večji meri bi za to morale skrbeti tako imenovane javne knjižnice, v katere se zatekajo najširše množice. Mislim, da večini te množice tako postopanje s knjigami prav gotovo ni pri srcu. In če bi se na te, ki prav za prav knjižnice vzdržujejo in jih podpirajo, le količjak oziralo, bi v bodoče take stvari morale izginiti!

Požar povzročil na Dravskem polju 300.000 dinarjev škode

Maribor, 15. nov.

V vasi Sestrže na Dravskem polju je izbruhnil včeraj dopoldne požar, ki je povzročil katastrofalne posledice za imetje štirih posestnikov. Ogenj je ogrožal vso veliko sestrško vas ter se posrečilo vašanom le z največjim naporom, da so rešili ostale hiše in poslopja pred ognjenim razdejanjem. Požar je nastal na gospodarskem poslopiju posestnika Ivana Sagadina. Kako je od tega prišlo, še ni ugotovljeno, verjetno pa so zažgali otroci. Včeraj je pihal po štajerskem silovit jugovzhodnik, ki je zlasti na odprtem Dravskem polju, kjer ni zaradi ravnine nobenih ovir, dosegel moč pravega viharja. Ta veter je bliskovito razpihal ogenj na Sagadino-vih hlevih ter ga zanesel na sosednja poslopja po-

sestnikov Križanca, Roberja in Pernata. Pri slednjem posestniku ni bilo nikogar doma, ker so bili vsi ljudje na delu na njivah. Preden so se vrnili, je bilo pri njih že vse en sam kup saajstih in pa ožganih razvalin. Sosedje so jim rešili samo živino. Tudi ostalim imenovanim posestnikom so zgorela vsa gospodarska poslopja in stanovanjske hiše, ogenj je uničil vse zaloge krme in živeža ter so si rešili le živino, svinje, nekaj obleke in pohištva. Usodno je bilo, ker v Sestržah nimajo gasilcev, preden pa je prišla pomoč gasilske čete iz Majšperga, kateri so se pridružili še tovarniški gasilci podjetja Vunatex, je trajalo precej časa. Gasilsko četo v Ptuj so dvakrat telefonično klicali na pomoč, pa se ni odzvala. Ker pa je vihar gnal cele šope goreče krme in slame po vasi okrog, so bili vsi vaščani zaposleni vsak pri svoji hiši, da so reševali svoje imetje ter ga varovali pred ognjem, tako da niso mogli vsi složno priti na pomoč pogorelcem. Šele prihod gasilcev je odvrnil nevarnost od ostalih hiš in poslopij v vasi ter jo rešil pred skoraj neizbežno katastrofo. Mnoge strehe, ki so pokrile s slamo, so se namreč že začele vžigati ter so jih posestniki le z največjim naporom sproti gasili.

Ogenj je povzročil v Sestržah okrog 300.000 dinarjev škode.

Filmi

Skušnjava (kino Union). Čedno, povprečno češko filmsko delo z lepo fotografijo in spretno zunanjo režijo. Notranji dramatski konflikti, ki jih je v zgodbi dovolj, so pa podajani premedlo, da bi nas film vsaj sem pa tja do dna pretresel. Videli smo že močnejša češka dela s podobno vsebino: Mlada ljubezen, ki jo življenje pretрга. On mora za kruhom v tujino, kjer mu direktor-jeva hči prestreže dekletova pisma, dekle ostane samo, dobi otroka in se zateče z njim nazadnje na deželo k župniku, bratu ljubeza. Vaške govorice njo in otroka spravljajo v zvezo z duhovnikom, dekle zdvomi nad svojo ljubeznijo, toda v tujini se po župnikovem posredovanju stvar pojasi in vse se lepo, toda preveč po ameriškansko konča. Doživimo celo sloviti in prepričljivi udarec pod brado...

Ce bi se šli Čehi v tem filmu manj Amerikance, bi bili uspešnejši v igraciji, katerim so dane vodilne vloge v tem filmu, umetnino, tako so naredili samo spreten, dober film.

KINO MATICA

Tel. 22-41 Predstave ob 16., 19. in 21 uri

Danes premiera velikega mornarskega filma

ALARM V SREDOZEMLJU

Film, nagrajen z najvišjo francosko nagrado: Grand prix de Cin. Français. Mornarski boj v Tangerju... nemški, francoski in angleški mornarji... Strupena megla... Bojne ladje... Zanimivo... Aktualno... V gl. yu: Pierre Fresnay

Van Vyke Mason

Pajk z Zlate ceste

Vendar ni imel sedaj časa, da bi se bavil z vprašanjem glede tega duha. »Seš« v modri obleki, ki je sedel pred njim, je vedno brezobzirneje napadal.

»Vi mi torej nečete prav nič povedati o vsebini razgovora z Doro Dabrey, potem mi povejte, kaj Vam je rekel Roger Bunton pred svojo smrtjo!

»Velikokrat mi je kaj povedal,« mu je odgovoril Catleen, ki ni hotel povedati še nič točnega.

»Sedaj mi je dosti tega izpraševanja! Povejte mi vse, kar veste in odgovorite na vsako vprašanje, ki Vam ga zastavim, če ne...«

Catleen je občutil, kako se mu je razum zopet vrátil. Imel je samo eno željo: da pridobi časa. Maščevati mora Mac Naltyjevo smrt. Uboji Mac Nalty! Sedaj je čisto jasno videl vse stvari okoli sebe. Njegov spomin in njegov razum sta zopet v redu delovala.

Polagoma in previdno je dvignil svoje okovane roke, da je bila njegova leva

roka v višini zgornjega zunanjega žepa na površniku.

»Kaj Vam je torej Bunton povedal.«

»Rekel mi je, da je dobil neka grožnja pisma.«

»Ste vi videli kako tako grožnje pismo?«

»Nisem... on mi je pokazal samo kosček papirja, na katerem je bilo s pisalnim strojem napisanih nekaj besed, ki bi se eventualno mogle tolmačiti tudi kot grožnja.«

Oni človek za mizo je bil videti kot da je nekaj premišljeval.

»In kaj je bilo z Johnom Buntonom? Ali je tudi na njegovo padel sum?«

»Pa kako, gospod...«

»Ime mi je Silk...« mu je odgovoril »Seš.«

»Vse osebe, ki so živele z Rogerjem Buntonom, so osumljene. Tudi Greaber, John Bunton, gđc. Dabrey... in tudi eden od mojih ljudi.«

»Čudno, da lahko pade sum tudi na oolcaje.«

»In kako je z dr. Losejem?« ga je radovedno vprašal Silk.

»Okovana Catleenova roka se je dvignila še malo višje.«

»Za boga! To je slavni profesor George Lose! To mi je dovolj.«

Silk je postal očividno nestrpen.

»Poslušajte me, kapetan,« mu je rekel osorno. »Vi nas še ne poznate! Mi nismo izmed tistih ljudi, s katerimi se lahko po mil volji norčujete, ste me razumeli? Tudi Vi ne bi bili glavni kapetan Catleen, če ne bi imeli mnogostevnih, zelo značilnih podatkov o tej stvari.«

Ce Vam je kaj do življenja, potem pripovedujte. Jaz vam to prav resno svetujem.

Kaj Vam je rekla Dora?«

»Nič posebnega, verjemite mi! Rekla mi je na primer, da ji zelo ugajajo moji lasje,« je rekel Catleen in se nasmajal.

Krepko se je oprl na nogo, da bi lahko hitro skočil, če bi bilo potrebno. Silk je skomizgal z rameni kakor bi hotel izraziti svoje pomilovanje.

»Skoda, g. kapetan! Mislim sem, da boste pametnejši. Poslušaj, Wheatey,« se je obrnil k človeku, ki je stal pri vratih, »pripelja naše ljudi... bomo videli, če nam bo potem hotel gospod kapetan kaj povedati!«

Wheatey se je obrnil, da bi šel, ko je odjeknil strel. Catleen je držal v roki nalivno pero, iz katerega je ustrešil. Silk je bil tako presenečen, da se za nekaj časa sploh ni premaknil z mesta. S tem je pustil Catleena toliko časa, da je vzel

iz žepa še drugo nalivno pero, ki mu ni služilo za pisanje, ampak je bil odličen revolver z enim strelom.

Vse to se je zgodilo z velikansko hitrostjo in zelo nepričakovano. Wheatey se je brez besede zgrudil na tla. Silk je hotel prijeti revolver, ki ga je imel v desnem žepu. Catleen pa je takoj nameril svoje nalivno pero na njega. Naravnost v glavo, skočil z naslonjača in mu zaklical:

»Dvigajte roke! Če Vam je kaj do življenja, potem se ne premaknite!«

Catleenove besede so bile tako zapovedovalne, da je oni takoj poslušal njegov ukaz.

Catleen je prislunil, če bi morebiti čul kake korake in če je kdo šel na strel. Minula je minuta, ki se mu je zdela dolga kot večnost. Minula je tudi druga, toda nobenega od nikoder. Ni se torej zmotil. Ta soba je bila tako zgrajena, da ni mogel priti iz nje noben šum.

Niti za trenutek ni pustil Silka izpred oči. V »šefovih« očeh se je videlo neizkreno občudovanje.

»Revolver v nalivnem peresu? Na to niti pomislil nisem. Valična naprava.«

»Govorite tiše!«

»Dobro,« je rekel Silk. »A kaj nameravate napraviti sedaj, g. inspektor? Tu v hiši imam 15 ljudi. Vi vseeno ne boste prišli živi od tod.«

»Mielite, g. Silk? Vseeno bom skušal uiti. Ne premikajte nog!«

Previdno, vendar ne dovolj, se je

Silk začel gibati, trudeč se, da bi se s svojim kolonom dotaknil zvonca za alarm, ki se je verjetno nahajal na notranji strani mize.

»Tako! vetanite! Hitro!« mu je ukazal Catleen.

»Čemu?«

Silk je nerad poslušal njegovo zapoved in vstal. Catleen mu je vzel veliki avtomatski revolver iz desnega zunanjega in drugega iz notranjega žepa. Potem ko je imel orožje v rokah, se je obrnil k Wheateyju, ki je še vedno brez zavesti ležal na tleh, iz rane pa mu je tekla kri.

Torej ni bil mrtev.

Catleen je vedel, da so minute dragocene in zato je delal silno hitro. Ker je njegovo življenje viselo na nitu, je moral paziti na vsako malenkost. Če bi se mu tudi posrečilo, da bi prišel iz te sobe cel, so mu pretile po vsem poslopiju velike nevarnosti.

Ker je Silku ukazal, da zopet sede na stol in da ima roke dvignjene, se mu je približal od zadaj in držal za cev težke revolver. Silk se je, kakor bi bil občutil kaj Catleen namerava, hotel obrniti na drugo stran.

V tem trenutku ga je Catleen močno udaril z revolverjem po tilniku in »šef« je takoj omedlel.

»To je dober pouk za Vas, g. Silk. V bodoče pa vedite, da se nalivna peresa lahko uporabljajo na razne načine!« je rekel glasno.

(Dalje sledi.)

Od tu in tam

Zastopstvo jugoslovansko madžarskega društva pod vodstvom predsednika, bivšega ministra Vojinca, ki je v Budimpešti obiskalo tudi tamkajšnjega župana Karafija, kateri je nato privedel kosilo gostom na čast. Med kosilom jih je pozdravil v srbskimi, nakar mu je odgovoril v francoski in v srbski. Predsednik Vojinca je bil potem sprejet tudi pri regentu Horthyju in bil odlikovan z velikim križem za zasluge.

Edini grešnik, ki se je pregrešil zoper uredbo o zaščiti najemkov stanovanj, pa je bil zadovoljen z obsodbo, je bil hišni posestnik Risto Grmović iz Čacka. Mož je bil svojemu najemniku povsaj namemino za 50 din in je zato prišel pred sodnika. Tam so mu naložili sedem dni zapora in večjo denarno kazen. Navzočni so bili presenečeni, ko jim je Grmović dejal, da je z obsodbo zadovoljen in se ne bo nič pritožil. Zadovoljni pa niso bili trgovci v Sibeniku, ki so v lepi vrsti paradižniki pred sodnikom zavoljo tega, ker svojega razstavljene blaga niso opremili s cenami. Vsak je odnesel po 500 din kazni, vendar se bodo vsi pritožili na višjo instanco.

Za bitolske nesrečnike zbirajo darove v vsej državi. V Srbiji so izvedli posebno akcijo, katero vodijo dijaki srednjih in ljudskih šol. Ti prirajejo v šolah zbirke, ki so imele že lep uspeh. Tudi vse srbske organizacije in hrvatske so se odzvale klicu svojega ljudstva in začele zbirati prispevke. Belgrajska »Politika« je v dobrem tednu zbrala skoraj polmilion dinarjev.

Silno prepredena je bila služkinja Fanika Rob iz okolice Virovitice. Služila je v Belgradu in vselej v začetku pridno delala in garala, da si je pridobila zaupanje svoje gospodinje. Čim je to dosegla, je izmaknila večje denarje zneske in več dragocenosti. Vmes pa se je hodila ponujati še drugam, ne da bi pokazala svojo poselsko knjižico. Bila je nekaj dni v službi, potem pa pobegnula in kajpak s seboj odnesla tuje blago. Tako je oskubila celo vrsto belgrajskih gospodinj, dokler ji le niso stopili na prste in ji onemogočili nadaljno prakso.

Posvetovalni odbor za pospeševanje obrti in industrije je imel svojo prvo sejo v Belgradu. Vodil jo je trgovski minister dr. Andres, ki je v uvodnem govoru povedal, da ima posvetovalni odbor nalogo podpreti državno oblast pri izvajanju njenega programa. Izrekel je tudi željo, naj bi na prvem sestanku predstavniki obrtnišva in industrije določili smernice svojega dela in za pospeševanje obrtni in industrije. Za njim sta govorila tudi pomočnik trgovskega ministra dr. Obradović ter referent dr. Olič, ki je podal poročilo o nalogah, ki bi jih bilo treba na tem področju izvesti.

Trgovski minister dr. Andres je umaknil svoj odlog, po katerem je dobila prva hrvaška tovarnica olja na razpolago 48 odst. vseh razpoložljivih surovin za izdelavo jedilnega olja. Zagrebska tovarna mora poleg hrvaške banovine oskrbovati z oljem tudi Slovenijo in vrbasko banovino in še nekatere druge predele. Toda ostale tovarnice olja so proti taki razdelitvi surovin protestirale in navajale številke, ki so dokazovale, da je hrvaška tovarna dobila preveč surovin. Slednjič je minister dr. Andres umaknil svojo odredbo in bo po novi odmeri dobila zagrebska tovarna manjšo količino surovin, vendar pa še vedno tolikšno, da bo lahko pokrila vse svoje obveznosti. V vsej državi je znala proizvodnja jedilnega olja 1535 vagonov, od česar je porabila Hrvaška 475 vagonov, Slovenija 490 vagonov, ostalo pa drugi deli države. Razen tega je slovenska oljarska industrija sama pridobila letno po 80 vagonov olja. Samo zagrebska tovarna pa je izdelala letno po 730 vagonov olja.

Težka nesreča se je bila dogodila v borskih bakrenih rudnikih v Srbiji. Stiri delavci so se navežali na vrh in šli očistiti rov, po katerem je drsela ruda. Nekaj kosov se je bilo namreč zataknilo in je vsa ostala ruda zastala. Ko pa so začeli z delom, se je ruda sama odtrgala in začela polzeti navzdol. Ker je bil blok zelo težak, je potegnil s seboj tudi tri delavce. Vse tri je zmečkal in so jih mogli navzlic takojšnjim reševalnim delom potegniti šele po 24 urah. Vsi trije so bili mrtvi.

Novo petindvajsetpanske kovance bo začela Narodna banka dajati v promet 21. t. m., obenem pa bo začela umikati iz prometa stare kovance, ki bodo izgubili popolno veljavo 21. maja prihodnje leto. Novi kovanci po 25 par bodo imeli v premeru 2 cm in bodo 25 gramov težki. V sredini bodo imeli luknjo v premeru 4 milimetre. Rob kovance bo gladek. Izkovani so iz mešanice bakra in aluminijeve brone.

Preiskava o zverinskem umoru bogatega banjaluskega juda Poljokana, njegove žene in sina je bila dolgo brezuspešna. Prijeti je bilo mnogo osumljenec, toda vse je policija izpustila, ker ni bilo podanih nobenih znakov za njihovo soudeležbo. Šele nedavno je bil prijel bivši delavec tobačne tovarne Ilija Ital, pri katerem so našli na stanovanju dva noža in samokres. Poleg tega je imel na svoji desnici večjo rano, za katero ni znal povedati opravičljivega in verjetnega razloga. Mož za sedaj taji vsako zvezo z umorom.

Svoj kongres so imeli v Zagrebu predstavniki hrvatskih železničarskih organizacij. Razpravljali so o svojem težkem gornem stanju kakor tudi o težavah, s katerimi se bore železnice na Hrvaškem. Posebno težko občutijo hrvatski železničarji pomanjkanje osebja, kajti mnogo železničarjev odide v pokop, novih moči pa ni. Predlagali so kot edino zdravilno sredstvo, da se decentralizira generalno ravnanje državnih železnic in da se posli, v kolikor se tičejo hrvatskih železnic, prenese v pristojnost zagrebskega železniškega ravnanstva, odnosno banske oblasti.

Novo palačo za svoje urade bo v Zagrebu zgradila banska oblast. Ban je dobil v proračunu pooblastilo, da sme najeti 50 milijonov posojila za zgraditev novega poslopija, v katero bi se del banjskih uradov preselil. Ti uradi so sedaj razmeščeni po raznih tujih hišah in mora banovina zanje plačevati drage najemnine. Načrti so novo palačo, ki bo imela 70 sob, so že izdelani. Gradnja bo veljala 20 milijonov dinarjev.

Velik evharistični kongres bo prihodnje leto v Zagrebu za slovesno proslavo 1300-letnice prvih stikov Hrvatov s Svetlo stolic. Kongres se bo začel 19. junija, končal pa 22. junija. Udeležili se ga bo tudi papežev legat. Odbor za pripravljajla dela se je že ustanovil in ga vodi vseučiliški profesor dr. Bakšić. Ustanovljeni so tudi vsi pododbori, ki bodo pripravili vse podrobnosti za sprejem gostov in za izvedbo programa. Računajo, da bo prišlo za tiste dni v Zagreb okrog 200.000 ljudi od zunaj.

V Zagrebu je velika draginja, kar se tiče živil. Nedavno so bile cene mesa povišane za 1 do 3 din pri kilogramu, sedaj pa je mestno poglavarstvo dovolilo, da se svinjska mast podraži na 30 din za kilogram. Podobno so se podražile tudi druge stvari. Lepo pitano gosko je težko dobiti izpod 140 din, kilogram zaklanega purana pa plačujejo po 26 din. Celotne povrtine so se dvignile za 1 do 2 din pri kilogramu. Cene tako naglo rastejo, da so za večino mestnega prebivalstva sploh nedostopne.

Odličan češki film

Skušnja

Portugalska in njena stanovska ureditev

Na drugem prosvetnem večeru je o tem predmetu govoril g. Gabrovšek

Ljubljana, 16. novembra.

Včeraj zvečer je številno poslušalstvo na drugem prosvetnem večeru seznanil z nam malo znano državo Portugalsko ravnatelj Gabrovšek. Predavanje je bilo v franciškanski dvorani in so ga pojasnjevale številne barvane skriptične slike, ki so nazorno prikazovale vse, kar je utegnito poslušalec zanimati. Prav letošnje leto praznuje svoboda Portugalska 800-letnico, odkar je bila ustanovljena, vendar pa svečanosti niso tako slovesne, kot bi bile sicer, če ne bi po svetu divjala vojna.

G. predavatelj je poslušalcem najprej opisal zemljepisni in narodnostni položaj portugalske države. Z nekaterimi slikami je pokazal, s čim se vse bavijo, kaj vse pridelujejo. Poudaril je, da je vse portugalsko življenje, predvsem pa gospodarstvo, navezano na Anglijo. Več kot 60% prebivalcev je kmetov; ribiči se bavijo predvsem s lovom na sardele. Najjasnejše pa si predstavimo Portugalsko, če jo primerjamo z našo Dalmacijo. Portugalska zemlja je porazdeljena med male posestnike; veleposestev ni. V nadaljevanju je g. predavatelj omenjal narodne obleke, jezik, izgovorjavo. Narod je veren in pošten, le prostozidarstvo mu je bilo mnogo v kvar. V krvi Portugalcev je močnejše najti feničansko, egipčansko in grško ljudstvo do morja, kajti vsi ti narodi so po trgovskem poslu prihajali na Portugalsko. Na Mavre pa jih spominja predvsem stavbarska umetnost.

G. predavatelj je opisal prvi zametek svobod-

ne Portugalske, njene borbe z Mavri in sosednjimi Španci, ki so Portugalce podjarmili pod Filipom II. Seznanil nas je s portugalskimi osvobodilnimi vojnami in kulturnimi središči države. Navedel je tudi, kako je v srednjem veku naraščala portugalska kolonialna oblast in moč, dokler v 16. stoletju ni dosegla svojega vrhca.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri! Jutri v nedeljo ob 10:30 ljudska predstava po znižanih cenah in ob 15., 17., 19. in 21. uri!

KINO UNION Tel. 22-21

Predavatelj je potem razlagal, kakšen družabni red uvaja sedanji predsednik vlade Salazar v Portugalski. Ko ga je državni predsednik Carmona poklical z vseučilišča, mu je najprej povelil nalogo, da ohrani državne finance, kajti narodno gospodarstvo je šlo rakovo pot. Ko je po tem uspehu dobil od državnega predsednika diktatorska pooblastila, se je lotil preurejevanja družabnega sistema. Izbral je srednjo pot med liberalizmom in socializmom. Izbral je korporativizem. Državo namerava preurediti po načelih združitve dela in kapitala, po načelih, da v državi odločajo vsi, ki za njo delajo, prav tako pa tudi vsi nosijo skupno odgovornost. Vse naj v korporativnem sistemu družijo vzajemnost in ljubezen do dela.

Salazar je v sodobni Portugalski ustanovil 24 korporacij za posamezne stanove. Za politične zadeve pa je prav tako ustanovil posebno politično zbornico. Vseh 24 korporacij je včlenjenih v osrednjo korporacijsko zbornico, v katero so voljeni člani posameznih korporacij. Portugalska je prva država, ki je stopila na novo srednjo pot za obnovo človeštva.

Salazar je v sodobni Portugalski ustanovil 24 korporacij za posamezne stanove. Za politične zadeve pa je prav tako ustanovil posebno politično zbornico. Vseh 24 korporacij je včlenjenih v osrednjo korporacijsko zbornico, v katero so voljeni člani posameznih korporacij. Portugalska je prva država, ki je stopila na novo srednjo pot za obnovo človeštva.

Ne sprašujte vojakov o naši vojski!

Ivan Fric, ki je iskal podatke o vojski, obsojen na 4 mesece Zaradi 3 dinarjev pred sodnike!

Ljubljana, 15. novembra.

Kot orel je srepo okrog gledal visok, vitez človek, ki ga je pripeljal v veliko dvorano št. 79 jetniški paznik. Že na obrazu je bilo poznati, da je človek z gostimi, sivimi lasmi, gladko obrat, orlovskega nosu, moral doživljati viharno življenje in da je prejel mnogo svetla. Malemu kazenskemu senatu, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Brelih, se je kratko in formalno takole predstavljal.

Ivan Fric, trgovski pomočnik, 2 razreda gimnazije, trgovsko šolo, spreten risar, rojen 9. maja 1886 v Gorisnici, občina Sv. Marijeta pri Ptuj, ločen, brez posla in nestalnega bivališča. Ta človek vedno potuje. Letos je prehodil kraje od Sušaka, Delnice tja do Osijeka in naposled tja do Jesenice. Poleti je prišel v neko večje naselje. Tam so bili nastanjeni vojaki. Ni prenočil v kaki gostilni, poiskal je samotnega kmeta. Tam je bilo nastanjenih več vojakov. In ta človek se je začel zanimati za različne vojaške zadeve. Spraševal je vojaške o vseh mogočih stvarih. Vojaki, dobro disciplinirani, mu niso odgovarjali in so nato na njega opozorili poveljnika. Človek je bil aretiran. In naposled obtožen pred ljubljanskim kazenskim senatom zločina zoper obstojočo državo po § 109 I. k. z.

Po tem paragrafu zakrivi vsakdo kaznivo dejanje že s tem, da zbira le podatke o raznih za-

devah, ki se nanašajo na obrambo države. Ni važno, da-li kak človek zbira te podatke za kako tujo državo, glavno in bistveno je, da jih samo zbira, in že zapade pod udarec tega paragrafa. Zato ljudje, nikan ne nadlegujte vojakov, ne iščite pri njih informacije.

Omenjena zločina obtoženi Ivan Fric je zanimal vsako krivdo in tudi to, da bi bil spraševal vojaške. Razne priče — vojaki so pa drugače izpovedali.

Mali kazenski senat je Ivana Frica obsodil zaradi zločina proti obstoju države na 4 mesece strogega zapora. V kazni mu je bil všteti preiskovalni zapor od 4. junija naprej, tako da je bil po razpravi puščen na svobodo. Razprava je bila drugače tajna.

Ivan Fric ima viharno preteklost. Bil je celo v Ameriki. Zaradi raznih kaznivih stvari je bil svoj čas obsojen na 3 leta in pol težke ječe.

Zaradi treh dinarčkov pred tri sodnike! Tako je bilo! Kovski vajenec Lojze, ki se uči nekje na Gorenjskem, je priden in vreden v svojem rokodelstvu. Je nekoliko slabokrvn. Čedno oblečen. Prišel je pred mali kazenski senat, ker ga je država tožilec obtožil zločina ponarejanja računa. Po naročilu mojstra je šel v trgovino po oglej. Račun se je glasil na 31.50 din. Lojze pa je enojko spremljal v četvorko in si je pridržal 3 din. Senatni predsednik g. Brelih je Lojzeta prav po očetovski in ljubeznivo izpraševal. Lojze se ni bil kaznovan.

Predsednik: »Zakaj si si pridržal te 3 dinarje?« — Lojze: »Rabil sem še 3 din, da sem si lahko kupil srajco.« — Zaradi zločina ponarejanja listin je bil Lojze obsojen na 14 dni strogega zapora in na 120 din denarne kazni, pogojno za eno leto. — Predsednik: »Glej, da več ne prideš v to dvorano!« — Lojze: »Nikdar več. Bom pošten!«

Kako se znajo mnogi obtoženci izgovarjati na pijanost in krivdo zvrčati na alkohol? To lahko izvedemo iz mnogih razprav pred sodniki. Janez iz Pšate je delal v Lescach. Letos 27. septembra je zadržal v gostilno h Katrineku. Tam je pil. Pozneje je sunil zavoj suknja in perila, ki je bil last Franceta Kobala. Janez je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvine. Zato je moral tudi zaradi tega zavoja odgovarjati sodnikom malega senata. Sodnikom je izjavil: »Bil sem pijan. Zmotil sem se in sem zamenjal zavoj. Prav isti dan sva kupila s prijateljem Matijem nekaj blaga.« Sodniki temu zagovoru niso verjeli, ker je bilo dognano, da je zavoj pozneje prodal nekemu kmetu. Bil je Janez obsojen na 5 mesecev strogega zapora.

Izredno pomembu bo koncert basista Franca Schifferja prihodnji petek v Filharmoniji. Poje pesmi in arije.

Rokodelski oder bo uprizoril jutri Lipahovo izvorno komedijo »Glavni dobrotek«. Vstopnice se bodo dobivale jutri od 10—12 in zvečer eno uro pred predstavo v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Pričetek igre bo jutri zvečer ob pol 7.

Spremembe v potniškem prometu na železnici

Pričenši od ponedeljka, dne 18. novembra se stavijo zopet v promet sledeči potniški vlaki:

1. Na progi Ljubljana—Kamnik mesto vlaka št. 8414 in št. 8415. Vlak št. 8414 odhaja iz Ljubljane ob 8.10 in prihaja v Kamnik mesto ob 9.03. Vlak št. 8415 odhaja iz Kamnika mesto ob 9.47 in prihaja v Ljubljana ob 10.40.

2. Na progi Kranj—Tržič vlaka št. 8512 in št. 8513. Vlak št. 8512 odhaja iz Kranja ob 9.05 in prihaja v Tržič ob 9.34. Vlak št. 8513 odhaja iz Tržiča ob 10.49 in prihaja v Kranj ob 11.15.

3. Na progi Celje—Velenje vlaka št. 9120 in št. 9121. Vlak št. 9120 odhaja iz Celja ob 19.05 in prihaja v Velenje ob 20.13. Vlak št. 9121 odhaja iz Velenja ob 20.38 in prihaja v Celje ob 21.43. Ta dva vlaka vozita le ob delavnikih.

4. Na progi Ljutomer—Gornja Radgona vlaki št. 8822, 8813, 8814 in 8815. Vlak št. 8822 odhaja iz Ljutomerja ob 6.10 o. d. n. ob 14.19 in prihaja v Gor Radgono ob 6.51 o. d. n. ob 14.58. Vlak št. 8813 odhaja iz Gor Radgone ob 7.03 o. d. n. 15.10 in prihaja v Ljutomer ob 7.44 o. d. n. ob 15.49.

5. Na progi Slovenji Gradec—Dravograd. Meža potniška vlaka št. 9124 in 9125. Vlak št. 9124 odhaja iz Slovenjega Grada ob 9.25 in prihaja v Dravograd-Mežo ob 5.48. Vlak št.

Vremensko poročilo

Kraj	Barometer	Temperatura	Relativna vlaga	Oblačnost	Veter	Pada-vine
	sko stanje	na večer	na večer	od 0—10	(smernost, jakost)	m/m vrsta
Ljubljana	753.1	17.2	10.2	85	10	0 22.8 dež
Maribor	752.6	14.0	8.0	80	10	0 0.6 dež
Zagreb	754.6	21.0	10.0	80	6 SW	— —
Belgrad	758.1	23.0	8.0	70	8 E	— —
Sarajevo	759.0	20.0	9.0	80	10 SSW	— —
Via	759.2	15.0	12.0	90	10 SE	— —
Split	760.9	19.0	14.0	90	8 SE	— —
Kumbar	760.5	21.0	17.0	70	10 NE	1.0 dež
Rab	755.2	16.0	14.0	—	—	— —
Dubrovnik	759.8	20.0	17.0	80	10 SE	8.0 dež

Vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, sicer nobenih bistvenih sprememb sedanjega vremena.

Koledar

Danes, sobota, 16. novembra: Otmar, Ivan Tr. Nedelja, 17. novembra: Gregorij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Mar. rijn trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote ob 8 zvečer do ponedeljka ob 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Debelak Gvido, telefon št. 27-29, Tyrševa 62-I.

Vsem stanovanjskim najemnikom sporoča društvo, da se je rok prijav za zgradbo malih stanovanjskih hišic z ozirom na živahno zanimanje javnosti in vedno prihajajočih novih vprašanj podaljšal do vključno 15. decembra t. l. Do tega časa bo društvo zbiralo prijavo in podatke ter bo nato sklicalo sestanek vseh zainteresovanih, da se podrobno ustvari delovni načrt in takoj preide k realizaciji. Prijavi se lahko vsak najemnik brez razlike stanu, ki je postal član društva in plačal članarino, katero sprejema vsak delavnik od 10 do 12 dopoldne društveni blagajnik v Wolfovi ulici 10-II. in znaša na mesec le 1 din. Obenem se izroči lahko tudi pismena prijava za gradnjo hišice na tajništvo, društvemenu blagajniku. — Društvo stanovanjskih najemnikov.

Slovenski pedagog Hinko Schreiner spada gotovo med tiste delavce, ki so vse svoje življenje posvetili zgradbi slovenske pedagogike in organizaciji slovenskega šolstva. Ker poteka letos dvajseta obletnica njegove smrti, priredi Pedagoško društvo v Ljubljani ob tej priliki predavanje »O pomenu Schreinerjevega dela za slovensko pedagogiko«. Predavala bo ga. Anica Cernejeva in to v ponedeljek, dne 18. t. m. ob 18 v dvorani Mineraloškega inštituta na univerzi. Vstop prost. Po predavanju se bo vršil redni letni občni zbor pedagoškega društva.

Aranžersko društvo se zopet predstavlja s svojo delavnostjo vsej trg. javnosti ter vabi vse gg. trgovce, nameštence in aranžerje, da postopno aranžersko razstavijo, ki bo odprta od sobote, 16. t. m. do nedelje, 24. t. m. vsak dan od 9 dopoldne do 20 zvečer v bivšem kino »Tivoli«. Na tej razstavi bodo novi aranžerji, ki so obiskovali pravkar zaključeni aranžerski tečaj, pokazali svoje na tečaju pridobljene sposobnosti sodobnega aranžerstva. Vstop prost. — Odbor.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer

Sobota, 16. nov.: »Lepa Vida«. Izven. Nedelja, 17. nov.: ob 15: »Neopravičena ura«. Izven. Znižane cene od 20 cin navzdol. — Ob 20: »Ciganic«. Izven. Ponedeljek, 18. nov.: Zaprt. Torek, 19. novembra: »Tekma«. Red Torek.

OPERA — začetek ob 8 zvečer

Sobota, 16. nov.: »Traviata«. Izven. Gostovanje bolgarske sopranistkinje V. Leventove. Nedelja, 17. nov.: ob 15: »Grof Luksemburški«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20: »Jenufa«. Izven. Gostovanje altistke Elze Karlovec in tenorista Josipa Gostića. Ponedeljek, 18. novembra: Zaprt.

Nedelja v Drami. »Neopravičena ura« je naslov Bekefyjeve sodobne veseligrce, pri kateri se občinstvo sijajno zabava. Prizori iz bolskega in domačega življenja, na skrivajo poročene osmošolke, so sila zabavni. Delo bo igrano prvič v letošnji sezoni v nedeljo popoldne. Glavni vlogi bo sta igrala: Levarjeva in Kralj. Režija je prof. Šesta. — Zvečer bo prva repriza Fr. Milčinskega burke »Ciganic«. Ta satirična burka je namenjena smehu, zabavi in kratkočasju. Režiser prof. Šest.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 17. nov.: ob 15: »Nenavaden človek«. Znižane cene. — Ob 20: »Na cesaričin ukaz«.

Prihodnja dramska novost v Narodnem gledališču bo Cankarjeva komedija »Za narodni blagor«.

Celjsko gledališče

Sreda, 20. nov.: ob 20: »Nenavaden človek«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Priprave na sončni mrk 21. IX. 1941 v Rusiji

Na področju med Arabskim jezerom in kitajsko mejo bo z novim optičnim »orožjem« prežalo nanj kar 30 znanstvenih komisij

Učenjaki, ki se bavijo s pojavi na našem nebu, so že davno vnaprej izračunali, da bo prihodnje leto, in sicer točno 21. septembra 1941, velik sončni mrk. Ponekod bo tedaj sonce celo čisto »ugasnilo« in bo sredi najlepšega dne, če bo res lepo vreme, nenavadno nastopila za nekaj časa noč. Posebno pozornost so temu mrku posvetili ruski zvezdolovci, vsaj tako bi človek mislil, če bere poročila, ki jih v zvezi s tem prav pogosto daje sovjetska uradna agencija Tass. Že zadnjič smo pri neki priložnosti napisali, oziroma ponatisnili sovjetsko poročilo, da so v Moskvi ustanovili poseben odbor, ki so v njem najodličnejši sovjetski zvezdogledi in ki je njegova naloga predvsem ta, da pripravi vse potrebno za čimprejšnje opazovanje sončnega mrka 21. septembra 1941. Podpredsednik Akademije znanosti Sovjetske zveze in obenem predsednik odbora za opazovanje omenjenega sončnega mrka, profesor Mihajlov, je te dni časnikar-

jem, ki se morajo seveda zanimati tudi za takšne stvari, kakor so sončni mrki, o napovedanem mrku dejal med drugim tudi naslednje:

Področje, kjer bodo ljudje lahko pričali popolnega sončnega mrka, je tisto med Arabskim jezerom in kitajsko mejo, torej predvsem Turkestan in južni del Kirgizijske steze. Najbolj se bo stenoilo nad mestom Alma, ki je že precej blizu kitajske meje. Popolni sončni mrk bo tu trajal približno dve minuti.

V zvezi s tem pa so se zdaj zvele še naslednje zanimive podrobnosti o pripravah na ta mrk: Na področju popolnega sončnega mrka od Arabskega jezera do kitajske meje bo razporejenih kar trideset znanstvenih komisij. V tovarnah optičnih predmetov pa že zdaj izdelujejo posebne leče in instrumente, s katerimi jim bo opazovanje sončnega mrka prineslo čim več novih odkritij, ki bodo obogatila to panogo znanosti.

Smrt, ker sta med zatemnitvijo kradla

Zanimiva razprava pred sodiščem v Genovi, proti članom tolpe, ki je v zločinske namene izkoristila alarm

Pred izrednim sodiščem v Genovi so imeli te dni svojstveno razpravo. Na zatožni klopi so sedeli člani neke razbojniške tolpe, ki je meseca oktobra t. l. izkoristila zatemnitve v Genovi ter uprizorila razbojniške napade in tatvine. V več primerih so razbojniki po samotnih ulicah zastavljali ljudi in s samokresi v roki zahtevali od-

njih denarja, jim grozili, kruto postopali z njimi, v nekaterih primerih pa celo vlomili v osamljene domove ter tam kradli. Dva glavna krivca sta bila obsojena na smrt, trije obtoženci pa vsak na 30 let robije, potem ko bodo kazni prestali, pa bodo morali plačati še po 40.000 lir.

K potresu v Romuniji:

Graditelji „Carltona“ zaprti

V četrtek ob 16.38 so v Bukarešti občutili spet potres v jakosti treh stopenj. Potres ni naredil nobene škode.

Prestolniški državni pravdnik je odredil aretacijo arhitekta in nekega drugega inženirja, ki sta zgradila razdejani carltonski blok, kajti ugotovljeno je, da so pri tem zlasti trpele vse tiste zgradbe, ki so jih gradili isti inženirji, kot »Carlton«. V četrtek so potegnili izpod razvalin tega bloka še 8 trupel. Kakor se je eše zdaj zvedelo, je cesta med Brašovom in Vuzauo popolnoma razdejana v dolžini 200 m, ker so od potresa nastale globoke razpoke, tako da je promet na cesti popolnoma prekinjen. Reko Buzao so na več mestih popolnoma zadelali celi skalnati bloki. Iz razpok dere sivkasta tekočina.

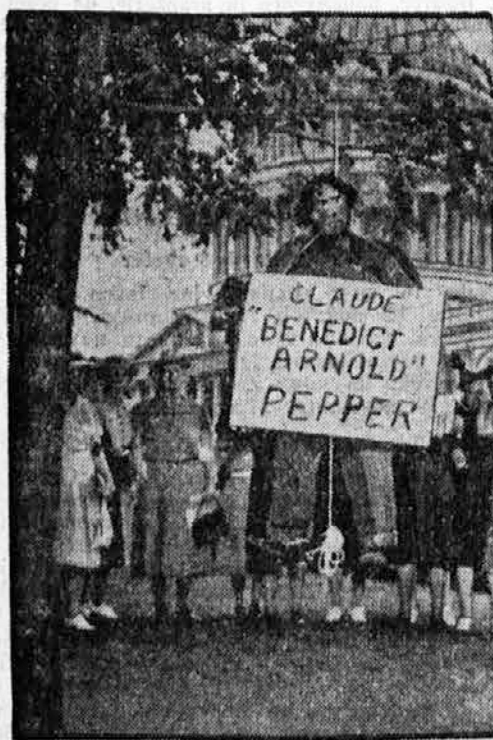
Prispevek Indije Veliki Britaniji

»Bombay Chronicle« piše, da je Indija dosedaj poslala Angliji 60.000 indijskih vojakov, 100 milijonov nabojev, 400.000 granat in velike množine drugega vojnega materiala. Da bi pokrili vse vojne stroške, bodo morali vse davke zvišati za 25 odstotkov.

Postelja naj bo postavljena v smeri sever-jug

V devetnajstem stoletju je mnogo ljudi verjelo, da mora človek, če hoče mirno spati, posteljo postaviti tako, da je vzglavje obrnjeno proti severu. Ta vera se je opirala na to, da gre magnetični tok od severa proti jugu in da more človek spati mirno samo takrat, če gre tok v tej smeri skozi človeka. Ko je Dickens obiskal Ameriko, je v vsakem hotelu najprej zasukal posteljo, če ni bila prej prav obrnjena.

Dve Ameriki: za in proti vojni

Neko ameriško žensko društvo je naredilo slavnega moža, ki naj bi predstavljal senatorja Pepperja, ter ga obesilo na vejo. S tem so hotele pokazati, kako so pri njih malo priljubljeni tisti politični veljaki, ki se zavzemajo za to, da bi šle Združene države v vojno. In eden takšnih mož je tudi Pepper. Če bodo pa takšne njihove manifestacije spričo ponovne Rooseveltove izvolitve kaj zalegle, pa je drugo vprašanje. Najbrž pa ženske ne bodo poklicane reševati.

Novi predsednik republike Panama, Arnulfo Arias. Star je komaj šele 39 let in je tako dozdaj najmlajši predsednik v Panami.

„Beli premog“ na Norveškem

dobiva vedno večjo veljavo

Na »belem premogu«, kakor tudi imenujemo vodno pogonsko silo, je Norveška v Evropi ena najbogatejših dežel. Vsaj svet je tam tak, da bi bila lahko.

Belemu premogu so posvetili posebno pozornost predvsem v tistih državah, kjer ne morejo računati z zadostnimi količinami domačega pravega premoga, tistega, ki ga kopljejo v zemlji, in morda poleg tega tudi nimajo toliko denarja ali vsaj zupanja, da bi si ga lahko nabavili drugod. No, pa Norveška ni tako revna dežela, a si je kljub temu v preteklosti že mnogo prizadevala, kako bi čim bolj izkoristila na svojih tleh vodne slapove tako, da bi ji ta naravna vodna sila kar se da nadomestila pogonsko silo pravega premoga. Spoznala pa je v zadnjem času, da bi se na tem polju dalo doseči še več. Zato je zdaj naredila nove načrte, po katerih bodo zgradili ob norveških vodopadnih več velikih električnih central. Med drugim zdaj poročajo iz norveške prestolnice Osla, da se bo z večjim izkoriščanjem »belega premoga« lahko zelo povečala tudi zmogljivost električne centrale v Bergenu. Prav tako pa tudi po številnih drugih norveških krajih zelo delajo na to, da bi tudi tam »beli premog« prišel do čim večje veljave.

Debelejša jajca bodo kokoši nesle

če bodo zobale posušene koprive

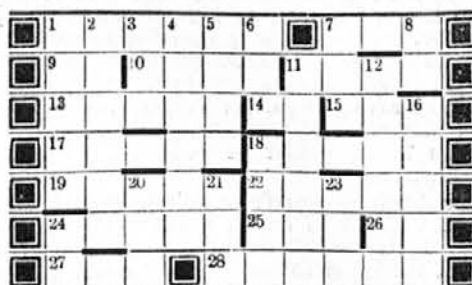
Vsi tisti, ki imajo v življenju poleg drugega še to skrb, kako bi zavili vrat svoji boleznin in se spet čisto pozdravili, so menda že kar precej brez izjeme prišli do spoznanja, da ni kar tako zametovati nasvetov starih preizkušenih ljudi, ki se niso morda še nikdar drugače zdravili in zelo pogosto tudi pozdravili kot z domačimi rožami. Verjetno so imeli tolikšne uspehe tudi že zaradi neomajnega prepričanja samega, da jim bo takšno preprosto domače zdravilo res pomagalo. Da imajo te naše navadne rastline v sebi res veliko zdravilno moč, o tem menda tudi zdravniki sami ne dvomijo.

S pomočjo njih pa ne dosežemo samo zdravja, pač pa so koristne tudi še v drugih ozirih. Oglejmo si, kakšno moč skriva v sebi na primer navadna kopriva. Dokazano je, da vsebuje več hranilnih snovi, kot pa otrobi. Zlasti so priporočljive za krmiljenje prašičev in kokoši. Koprive je treba posušiti ne na soncu, pač pa v senci, nato pa jih raztrositi po prostoru, kjer je dovolj svežega zraka. Če jih lepo zdrobljene dajemo kokošim med pčjo, bomo kmalu videli uspeh. Kokoši bodo začele nesti debelejša jajca. Priporočljivo je, da zdrobljene posušene koprive pomešamo s pšeničnimi otrobi ter vse skupaj poparimo s kromom in tak »močnik« natresemo našim putkam.

Čigava je Afrika

Razen majhne države Liberije je vsa afriška celina v rokah belokožcev. Od 150 milijonov prebivalcev, kolikor jih je v Afriki, je samo 2 milijona belih. Z osvojitvijo Abesinije je Italija postala tretja kolonialna vesela v Afriki. V svoji oblasti ima 3.620.000 kv. kilometrov in 14 milijonov prebivalcev. Francija pa 11.200.000 kv. kilometrov in 38 milijonov ljudi. Anglija je gospodar 11.000.000 kv. kilometrov s 65 milijoni prebivalcev. Na četrtem mestu je Belgija z 2.400.000 kv. kilometrov in 18 milij. prebivalci, na petem Portugalska 2.100.000 kv. kilometrov in 8 milij. ljudi, zadnja pa je Španija z 313.000 kv. kilometrov in 650.000 prebivalci.

Križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Kraj ob grško-italijanski meji. znan po trenutnih hudih bojih 7. Oblika vode 9. Poštna kratica 10. Rusko moško ime 11. Priljubljen predmet kadilcev 13. Moško kretno ime 14. Plokovna mera 15. Podzemeljska žival 17. Slovansko žensko ime 18. Dolžinska mera 19. Pisatelj, utemeljitelj 22. Geslo 24. Francosko-nemška reka 25. Tanki stvar 26. Obrnjena časovna kratica 27. Vrsta glasov 28. Stara prorokinja.

Navpično: 1. Grški otok v Sredozemlju, ki so ga zasedli Angleži 2. Glasbeni interval 3. Oblika na oglatem telesu 4. Drugo ime za Trojo 5. Predmetu odgovarjajoča vrsta v denarju 6. Turški dostojanstvenik 7. Vrsta narisanega predmeta 8. Prireditelica 11. Oblika zavoja, zginitve 12. Pokrajina, okoliš 16. Jaso, paša, kraj na Gorenjskem 18. Misl, pravi, reče 20. Boleča stvar 23. Glagol premikanja 24. Kratica dolžinske mere 21. Afriški naslov.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Kalifornija 11. Neva 12. Javor 13. Tiho 14. Jata 15. Eta 16. Liho 17. Sn. 18. Ta 19. Voha 20. Rod 21. Masa 22. Meča 23. Tesa 24. Grda.

Navpično: 2. Anita 3. Leha 4. Ivo 5. Fa 6. Rjuha 7. Nato 8. Iva 9. Jo 10. Arado 13. Teta 14. Jiha 17. Soča 19. Ves 20. Red 21. Mi 22. Mr (mister).

Program radio Ljubljana

Sobota, 16. novembra: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisanje enčakov veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 V pisano vrsto plošče hite, z glasbo veselo naj vas razvedre — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 V pisano vrsto plošče hite, z glasbo veselo naj vas razvedre — 14 Poročila — 17 Otroška ura: Trije potepini (Članice Narodnega gledališča — 17.30 Med igračkami (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust igra Rad. ork. — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Vesele ruske pesmi (plošče) — 20 Zunanje-polični pregled (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Zaposleni ženin. — Vesela zgodba za radio. Napisal Milan Pavlovič. Izvaja jo člani Radijske igralne družine — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Rad. ork. — Konec ob 23.

Drugi programi

Sobota, 16. novembra. Belgrad: 21 Operne arije — Zagreb: 20.30 Ork. in solistični konc. — Praga: 17.15 Zab. gl. — Solija: 20 Lahka gl. — Beromünster: 18.25 Harmonikarji — 20.20 Benatzkyjeva opereta »Moja sestra in jaz« — Budimpešta: 17.15 Cig. ork. — Ital. postaje: 20.50 Lahka gl. — Sottens: 20.20 Spevoigra.

Mesto Izfahan je za Perzijo nekako isto kot so za Grke nekdanje njihove Atene. Tudi na področju tega etarodavnega perzijskega mesta in v njegovi okolici se arheologi kaj pridno udejstvujejo. Dragocene umetniške predmete iz stare dobe pa zdaj zbirajo v velikem novem muzeju, ki so ga na pobudo perzijskega prosvetnega ministra zdaj zgradili in uredili.

NISMO EDINI

Roman
podeželskega zdravnika 15

»Ali vam lahko pomagam, gospa?«

Jessica je hladno odklonila:

»Ne, hvala. To delo me veseli.«

Leni je že segla po rožah, pa je v zadregi na pol pota obstala. Z nemirnimi prsti je začela trgati čipke na koncu rokava. Hladni Jessicin glas jo je ošinil, kakor sever.

Nastopil je premolk, ki je bil zelo mučen. Leni ni vedela, kaj bi in je spet poskusila, da bi ustrelega strogi gospe:

»Razumem, da imate radi rože. Tudi jaz imam rada rože, zlasti divje, s polja. Z Geraldom sva jih prej nabrala polno naročje. Vse sobe sva okrasila z njimi.«

Jessica je ni nič pogledala, temveč je začela:

»Zdi se mi, da imate Calderburry sploh radi —«

»Seveda. Ugaja mi tu. Prav to sem malo prej povedala tudi gospodu doktorju.«

»Povedali ste mu? A kaj vam je odgovoril?«

Leni se je zasmejala:

»Zdi se mi, da sploh ni slišal, kaj sem rekla.«

»Res, njemu je težko dopovedati, da bi slišal tisto, kar vedo že vsi ljudje in o čemer vsi tudi govorijo.«

Jessica je te besede izgovorila na dušek in posebej poudarjala posamezne besede. Leni se je njenega glasu ustrašila in osuplo vprašala:

»Gospa, kaj morda ni kaj v redu?«

»Da, prišli so nekaki zapletljaji.«

Dekle je bilo vedno bolj prestrašeno in je moglo reči samo:

»Ne razumem vas, gospa.«

»Morda je neprijetno, kar vam moram povedati, toda moja dolžnost je, da vam pojasnim. Ne boste mogli več ostati tu.«

Leni je z drhtečim glasom rekla:

»Še vedno ničesar ne razumem, draga gospa.«

»Tako morate oditi!«

»Odit?«

»Da, oditi od nas.«

Dekletu se je zdelo, da je treščilo vanj. Začelo je jecljati:

»Gospa — vi — mislite, da moram — jaz — oditi od tu?«

Jessica je z ledenim glasom govorila:

»Da, oditi morate od nas. Ne moremo vas več imeti.«

Vsa se je sklonila nad neke rože in se delala, kakor da ima veliko posla, samo da bi ji ne bilo treba gledati dekletu v oči. Dostavila je še:

»Nikar ne sprašujte, za kaj. Toda oditi morate takoj.«

»Toda jaz imam pravico vedeti, zakaj me odpustate?«

Leni se je bila malo zbrala in je to spregovorila še dokaj odločno. Jessica ji je naglo odvrnila:

»Zato, ker vam ne moremo plačati.«

Leni se je takoj prijel za slamico upanja in začela naglo govoriti:

»Oh, če je to vse, ni nič hudega. Ne potrebujem nič plače. Delala bom za vas brez plačila, zastoj, samo če mi dovolite.«

Jessica se je zdaj ježno vzravnila:

»Nikar se ne pregovarjajte z mano. Jutri boste odšli in dala vam bom enomesečno plačo.«

Pri tem besedah je Leni bilo, kakor da jo je kdo udaril s palico. Prebledela je, oči so se ji napolnile s solzami. Ni mogla spregovoriti več niti besede. Naglo se je obrnila in zbežala v hišo. Odhitela je v svojo sobo, premagal jo je krčevit jok in zgrudila se je na posteljo.

Iz joka jo je prebudil Geraldov glas. Fantič jo je iskal po vseh sobah in jo nazadnje dobil tu. Ko je videl, da joka,

Igrala se je z Geraldom, kakor da je sama otrok.